

en Repræsentation bygget paa fri Menigheds kredse, det tror jeg vilde være at vente saa længe, at vi aldrig naaede til at faa en kirkelig Repræsentation. I alt Fald mener jeg, at skulde vi tænke paa at faa noget af det, det ærede Medlem antydede, maatte vi have det bestemttere udtrykt i et Forslag, saa vi kunne forstaa, hvad der menes med en saadan Repræsentation, men jeg tror ikke, det lader sig praktisk gennemføre. Det Lovforslag, som her er forelagt, giver Sognemenighederne Adgang til at vælge Mænd, som kunne varetage deres kirkelige Interesser i nogen Maade, og som kunne løse de faa Opgaver, der ere henlagte til dem, og som — det er Hovedsagen — kunne faa Indflydelse paa Valg af Præsten. Jeg har ment ved Udarbejdelsen og Forelæggelsen af dette Lovforslag, at det vilde være en heldig Maade at ordne dette Spørgsmaal paa. Derfor har jeg udarbejdet og forelagt Lovforslaget. Vil det ærede Folketing ikke arbejde med paa Sagen, nu vel, saa gaar dette Lovforslag jo hen, hvor saa mange andre Lovforslag ere gaaede hen: ind i Rigsdagstidenden, og der staar det saa til bedre Tider. Maaske der da kommer Mænd efter os, som kunne finde enten ny Veje eller finde paa at gaa de Veje, som her ere antydede, og naa til Spørgsmaalets Løsning. Men man maa ikke tro, at dette Spørgsmaal, selv om det ikke i Øjeblikket paa Grund af de fortvivlede Forhold, vi lide under, faar den Opmærksomhed, man kunde vente, vil forsvinde; det er min Overbevisning, at det vil trænge sig frem Gang efter Gang. Menigheden vil til sidst kræve en Løsning af Spørgsmaalet, og man kan ikke afvise det med, at man hellere vil have en Repræsentation for fritdannede Menigheds kredse end en Repræsentation for hele Folkekirken bygget paa en eller anden Maade, og at man vil have en Lønningslov. Det vil man ikke kunne afvise disse Spørgsmaal med.

Holm: Jeg finder ingen Anledning til at komme ind paa Enkelthederne i Forslaget. De Bemærkninger, som den ærede Forslagsstiller fremsatte over for mig i saa Henseende, forekomme mig ikke at afkræfte de Betragtninger, jeg har gjort

gældende. Derimod vil jeg gerne gøre nogle Bemærkninger baade til den ærede Forslagsstiller og den ærede Minister om Sagen i sin Helhed og navnlig om Spørgsmaalet om Kirkens Repræsentation. Det er slet ikke underligt, at man har ondt ved at forstaa det Standpunkt, jeg indtager, og som Folketinget i sin Tid indtog, da disse Sager bleve behandlere, fordi det er saa længe siden, man har drøftet disse Spørgsmaal, at man snart har glemt de Standpunkter, man den Gang indtog, og hele den Tankegang, jeg udviklede i Gaar, er der maaske nu ikke saa mange Mennesker, der dele, som der i sin Tid var. Desuagtet tror jeg, at denne Tankegang er fuldstændig forsvarlig og rigtig.

Den ærede Minister troede, at jeg vilde have Staten til at styre i disse aandelige Forhold, han udviklede, at det var galt, og sagde, at man fra Statsmyndighedernes Side stadig havde følt, hvor pinligt det var at skulle træffe Afgørelser over for aandelige Spørgsmaal. Men det stemmer netop udmærket med hele min Grundbetragtning. Jeg mener, at det er ganske overordentlig pinligt at skulle træffe Afgørelser om Tros- og Lærespørgsmaal, men jeg har ogsaa, som jeg udviklede i Gaar, den Overbevisning, at Rigsdag og Ministerium ville være meget varsomme med at træffe saadanne Afgørelser, fordi de ville have denne Følelse af, hvor vanskeligt det er at gøre det, medens jeg derimod i højeste Grad frygter for, at en Forsamling, der var valgt til at skulle være en særlig kirkelig Forsamling, valgt med den Motivering, at andre ikke kunde træffe saadanne Afgørelser, men at den derimod skulde træffe dem, ikke vilde føle det saa pinligt, men temmelig rask vilde give sig til at træffe Afgørelser om Tros- og Lærespørgsmaal, og det vilde jeg betragte som i allerhøjeste Grad uheldigt. Men i øvrigt er det jo slet ikke mit Standpunkt, at man aldrig nogensinde skulde komme til en kirkelig Organisation af Menighederne i Folkekirken. Jeg vilde i Gaar blot gøre opmærksom paa, hvorledes Forholdet er. Efter Grundloven af 1849 gik vi over til Religionsfrihed. Derefter skulde Folkekirken udvikle sig til at blive et Trossamfund. Den skulde udvikle sig til at blive det, men den var det ikke, og den er